KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 14e juni 1968 door de Minister van Nationale Opvoeding en door de Minister-Staatssecretaris voor Nationale Opvoeding verzocht hun van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, wat betreft de kandidatuur in de wijsbegeerte en de licentie in de letteren en wijsbegeerte", heeft de 20e juni 1968 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de l'Education nationale et par le Ministre-Secrétaire d'Etat à l'Education nationale, le 14 juin 1968, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "modifiant les lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, en ce qui concerne la candidature en philosophie et la licence en philosophie et lettres", a donné le 20 juin 1968 l'avis suivant :

Het advies van de afdeling wetgeving werd op 12 juni 1968 aangevraagd door de heer GROOTJANS, toenmalige Minister van Nationale Opvoeding, en door de heer TOUSSAINT, toenmalige Minister-Staatssecretaris voor Nationale Opvoeding. Sedertdien werd het ontslag, door beide Ministers aangeboden, bij koninklijk besluit van 17 juni 1968 aanvaard.

Doordat echter het huidige ontwerp slechts de volledige weergave is van het advies van de Vaste Commissie voor de academische graden en het programma van de universitaire examens, is het de Raad van State voorgekomen dat er geen aanleiding bestaat het ontwerp-besluit eerst aan de nieuw benoemde Ministers van Nationale Opvoeding terug te sturen.

*
* *

Het ontwerp-besluit heeft tot doel de kandidatuur en de licentie in de wijsbegeerte te reorganiseren. Daartoe worden gewijzigd de artikelen 15, § 2, en 16, § 2, van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij Regentsbesluit van 31 december 1949.

*
* *

Het huidige ontwerp is het derde dat tot voorwerp heeft de graden van kandidaat en licentiaat in de letteren en wijsbegeerte alsmede de examenstof voor het bekomen van deze graden te wijzigen (zie de adviezen nrs. L.10.360 en L.10.422). Geen van de uit die ontwerpen ontstane besluiten zijn tot nog toe in het Staatsblad verschenen.

.../...

Het ware aangewezen deze verschillende ontwerpen in een enkele tekst op te nemen, zoveel te meer dat al deze ontwerpen zich beperken tot het wijzigen van de artikelen 15 en 16 van de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

*
* *

VOORAFGAANDE OPMERKING.

Zoals het ontwerp is gesteld, wijzigt artikel 2 de examenstof voor de graad van licentiaat in de wijsbegeerte.

Tot nog toe is de huidige benaming "licentiaat in de letteren en wijsbegeerte, groep wijsbegeerte" (zie koninklijk besluit van 18 mei 1967, artikel 1).

In het ontwerp-besluit, dat op 9 februari 1968 aan de Raad van State, afdeling wetgeving, werd overgemaakt, werd de titel van licentiaat in de letteren en wijsbegeerte enkel gewijzigd voor de verschillende groepen van filologie. Het ontwerp-besluit dat op 8 mei 1968 aan de Raad van State voor advies werd overgemaakt, wijzigde de titel van licentiaat in de letteren en wijsbegeerte, groep geschiedenis.

Indien het in de bedoeling ligt van de Regering de benaming licentiaat in de wijsbegeerte in te voeren, zo dient deze nieuwe titel van licentiaat in de wijsbegeerte te worde opgenomen in de artikelen 1 en 2 van bedoelde gecoördineerde wetten.

.../...

Het invoeren van de nieuwe titel "licentiaat in de wijsbegeerte" doet anderzijds de vraag rijzen of de toekomstige "licentiaten in de wijsbegeerte" toegelaten worden tot de graad van geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs voor de letteren en wijsbegeerte of van doctor in de letteren en wijsbegeerte.

Artikel 2, j, van bedoelde gecoördineerde wetten is immers gesteld als volgt :

"Artikel 2.- Niemand wordt toegelaten tot het examen :

...

j) van geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs voor de letteren en wijsbegeerte, van doctor in de letteren en wijsbegeerte, ... indien hij niet de overeenstemmende graad van licentiaat heeft behaald".

De nieuwe benaming vermeldt niet meer de wijsbegeerte en letteren, zodat de overeenstemming tussen de graad van licentiaat in de wijsbegeerte en de graad van doctor in de letteren en wijsbegeerte ontbreekt.

ONTLEDING VAN HET ONTWERP.

Opschrift.

Het voorwerp van het ontwerp-besluit zou beter tot uiting komen in het volgende opschrift :

.../

"Koninklijk besluit tot wijziging van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens wat de kandidatuur en de licentie in de wijsbegeerte betreft".

Artikelen.

Artikel 1.

Zoals artikel 1 is gesteld, omvat het examen voor de graad van kandidaat in de wijsbegeerte elf vakken waarvan er zes door de examinandus met goedkeuring van de examencommissie zullen gekozen worden. Hieruit volgt dat de meerderheid der vakken door de examinandus worden bepaald.

De wetgever heeft aan de Koning de bevoegdheid verleend om de examenstof te bepalen. Er kan bezwaarlijk worden aanvaard dat aan die wettelijke vereiste wordt voldaan wanneer men de meerderheid der vakken laat vaststellen door de examinand Hierbij dient nog te worden opgemerkt dat bedoelde vakken gekozen mogen worden onder alle cursussen welke voorkomen op het programma van een universiteit, zodat het niet uitgesloten is dat het examen voor de wettelijke graad van kandidaat in de wijsbegeerte meer vakken omvat welke behoren tot het programma van de examens voor het bekomen van een wetenschappelijke gra dan vakken welke behoren tot het programma van de examens voc het bekomen van een wettelijke graad.

.../..

De keuze van de examinandus zal, zoals bepaald wordt in artikel 1, moeten worden goedgekeurd door de examencommissie. Deze goedkeuring zal slechts kunnen gegeven worden bij het openen van de examenzittijd, met andere woorden nadat de cursussen gegeven geweest zijn. Wanneer de examencommissie de keuze van de examinandus niet kan goedkeuren, wordt de examinandus in de onmogelijkheid gesteld examen af te leggen vermits hij slechts examen kan afleggen over vakken die hij gevolgd heeft. De vraag rijst derhalve of de keuze van de examinandus niet veeleer door de faculteitsraad dan door de examencommissie moet worden goedgekeurd.

Artikel 2.

Het voorschrift van het laatste lid lijkt volledig overbodig in een wettekst. Eigenlijk zou een dergelijk voorschrift beter thuishoren in een reglement van inwendige orde van de examencommissie of in de onderrichtingen aan de examinandi.

L'avis de la section de législation sur le présent projet a été demandé le 12 juin 1968 par M. GROOTJANS et par M. TOUSSAINT, alors respectivement Ministre de l'Education nationale et Ministre-Secrétaire d'Etat à l'Education nationale. Depuis, un arrêté royal du 17 juin 1968 a accepté la démission offerte par ces deux Ministres.

Le présent projet étant, à tous égards, le reflet exact de l'avis de la Commission permanente des grades académiques et du programme des examens universitaires, le Conseil d'Etat a estimé ne pas devoir le renvoyer d'abord aux nouveaux Ministres de l'Education nationale.

*
* *

L'arrêté en projet a pour objet de réorganiser la candidature et la licence en philosophie. A cet effet, il modifie les articles 15, § 2, et 16, § 2, des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, coordonnées par arrêté du Régent du 31 décembre 1949.

*
* *

Le présent projet est le troisième qui vise à modifier les grades de candidat et de licencié en philosophie et lettres ainsi que la matière des examens pour l'obtention de ces grades (voir les avis L. 10.360 et L. 10.422). Aucun des arrêtés résultant de ces deux projets n'a été publié jusqu'ici au Moniteur belge.

Il s'indiquerait de fusionner ces différents projets en un texte unique, d'autant plus que tous se bornent à modifier les articles 15 et 16 des lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires.

*

* *

OBSERVATION PRELIMINAIRE.

Tel qu'il est rédigé, l'article 2 modifie les matières d'examen pour le grade de licencié en philosophie.

Or, jusqu'à présent ce grade s'appelle : "licencié en philosophie et lettres, groupe philosophie" (voir l'arrêté royal du 18 mai 1967, article 1er).

Le projet d'arrêté transmis à la section de législation du Conseil d'Etat le 9 février 1968 ne modifie, en effet, le titre de licencié en philosophie et lettres que pour les différents groupes de philologie. Le projet d'arrêté qui fut soumis au Conseil d'Etat le 8 mai 1968 modifia le titre de licencié en philosophie et lettres, groupe histoire.

S'il entre dans les intentions du Gouvernement d'introduire l'appellation de licencié en philosophie, ce nouveau titre devrait être repris dans les articles 1er et 2 des susdites lois coordonnées.

.../...

L'introduction du nouveau titre de licencié en philosophie soulève, d'autre part, la question de savoir si les futurs "licenciés en philosophie" auront accès au grade d'agrégé de l'enseignement secondaire supérieur pour la philosophie et les lettres ou de docteur en philosophie et lettres.

L'article 2, littera j, des lois coordonnées prévoit, en effet :

"Article 2.-

Nul n'est admis à l'examen :

...

j) d'agrégé de l'enseignement secondaire supérieur pour la philosophie et lettres, de docteur en philosophie et lettres, ... s'il n'a obtenu le grade correspondant de licencié".

La nouvelle appellation ne faisant plus mention de la philosophie et des lettres, la correspondance entre le grade de licencié en philosophie et le grade de docteur en philosophie et lettres fait défaut.

EXAMEN DU PROJET.

Intitulé.

L'intitulé suivant traduirait mieux l'objet de l'arrêté en projet :
"Arrêté royal modifiant les lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires en ce qui concerne la candidatur et la licence en philosophie".

.../.

Dispositif.

Article 1er.

Selon l'article 1er, l'examen pour le grade de candidat en philosophie et lettres comprendra onze matières dont six seront choisies par le récipiendaire avec l'agrément du jury. Ainsi, ces matières seront pour la majeure partie déterminées par le récipiendaire lui-même.

Le législateur a attribué le pouvoir de fixer la matière des examens au Roi. On peut difficilement admettre qu'il est satisfait à cette exigence légale quand la majorité des matières est laissée au choix du récipiendaire. Il convient d'observer, en outre, que ces matières pouvant être choisies parmi tous les cours figurant au programme d'une université, il n'est pas exclu que l'examen pour le grade légal de candidat en philosophie et lettres comprenne plus de matières qui relèvent du programme des examens pour l'obtention d'un grade scientifique qu'il ne comporte de matières qui sont inscrites au programme des examens pour l'obtention d'un grade légal.

Le choix du récipiendaire devra, ainsi que le prévoit l'article 1er, être approuvé par le jury d'examen. Cette approbation ne pourra être donnée qu'à l'ouverture de la session d'examen, c'est-à-dire après que les cours auront été donnés. Si le jury ne peut approuver le choix du récipiendaire, celui-ci se trouvera dans l'impossibilité de présenter l'examen puisque l'interrogation ne peut porter que sur les matières dont il a suivi les cours.

.../...

Aussi la question se pose-t-elle de savoir si ce n'est pas le conseil de faculté plutôt que le jury d'examen qui devrait approuver le choix fait par le récipiendaire.

Article 2.

La disposition du dernier alinéa apparaît comme absolument superflue dans un texte légal. A vrai dire, elle serait mieux à sa place dans le règlement d'ordre intérieur du jury d'examen ou dans les instructions à l'usage des récipiendaires.

De kamer was samengesteld uit

de Heren : F. LEPAGE, voorzitter van de Raad van State,
Messieurs : président du Conseil d'Etat,

H. BUCH, staatsraden,
Ch. SMOLDERS, conseillers d'Etat,

J. LIMPENS, bijzitters van de
R. de RYKE, afdeling wetgeving,
assesseurs de la section de législation,

M. JACQUEMIJN, adjunct-griffier, griffier.
greffier adjoint, greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. H. BUCH.

Het verslag werd uitgebracht door de H. A. VANDER STICHELE, substituut-auditeur-generaal.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. H. BUCH.

Le rapport a été présenté par M. A. VANDER STICHELE, substitut de l'auditeur général.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) M. JACQUEMIJN.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) F. LEPAGE.